

Kestävä kaupunki –ohjelma

kaupunkien ja kuntien kestävyysen vauhdittajana

Virve Hokkanen, Ympäristöministeriö, 30.1.2020
Lähiluonto, ihminen ja ilmastonmuutos –tapahtuma

Tavoitteena laaja-alainen kestävä kehitys

Kohti kestävää kaupunkikehitystä

- Taustalla Agenda 2030 tavoitteet, YK:n kaupunkiohjelma, EU:n kaupunkiagenda, hallitusohjelma
- Rakennetaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää yhteiskuntaa
- Keskeistä kuntien ja valtion kumppanuus, kuntien yhteistyö ja vaikuttavat käytännön toimet

Päätavoitteet

1. **Uudet ratkaisut** kohti
kestävää kasvua ja
elämäntapoja

2. Kaupunkien kestävän
kehityksen **johtaminen**
strategisesti

Painopistealueet ja teemat

KESTÄVÄ KASVU

Vähähiiliset kaupungit

- Vähähiilisyys
- Kiertotalous, resurssitehokkuus
- Kestävä ruokajärjestelmä, ravinnekierrot, lähiruoka
- Puurakentaminen
- Innovatiiviset kestävät julkiset hankinnat

Älykkäät kaupungit

- Liikenne ja kestävä liikkuminen
- Älykäs infra ja älykäs energia
- Älykkäät palvelut ja palveluketjut
- Digitalisaatio

KESTÄVÄ HYVINVOINTI

Sosiaalisesti kestävät kaupungit

- Segregaation torjunta
- Eriarvoisuuden kaventaminen
- Yhteisöllisyys
- Edullinen asuminen
- Kotoutuminen
- Kulttuuri
- Turvallisuus

Terveelliset kaupungit

- Terveet sisä- ja ulkotilat
- Viheralueet ja virkistys, ekosysteemipalvelut, luontopohjaiset ratkaisut
- Esteettömyys

Toteutus

5 v/2019-2023

YM 4,35 M€ +
muut n. 1,5 M €

Haastekimpputyö

**Kokeilut
ja pilotit**

**Kestävyy-
-den joh-
taminen**

**Hyvien
käytäntöjen
skaalaaminen**

YM koordinoi

Mukana kaupungit,
kunnat, valtio,
kaupunkiverkostot,
yritykset, tutkimus,
kansalaisyhteiskunta

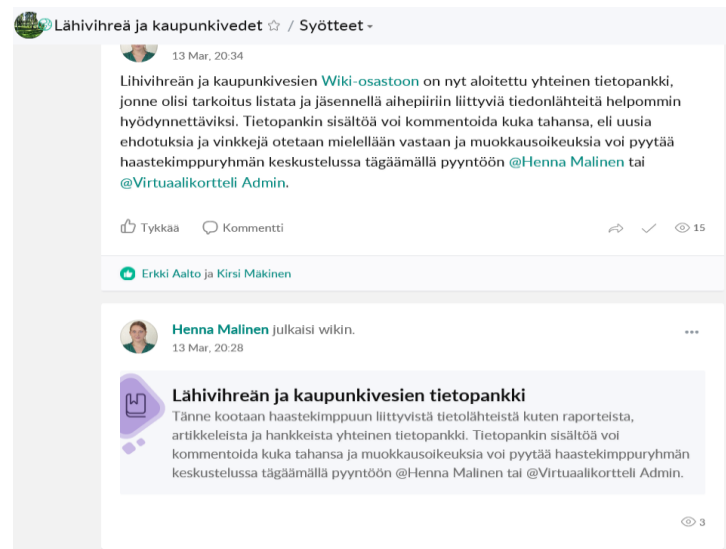

Ajankohtaisia toimia ja osallistumisen mahdollisuuksia

Kuntien yhteisten haasteiden työstäminen

- Virtuaalikortteli-alustalla ja tilaisuuksissa
 - Kiertotalous ja yhteiskäyttö, Osallisuus ja yhteisöllisyys, Lähivihreä ja kaupunkivedet, Asemanseudut
- Jatkotoimina mm.
 - Lähivihreävideo [http://www.kestavakaupunki.fi/fi-FI/AJANKOHTAISTA/Uutiset/Hyva_kaytanto_Tukea_yhteisolliseen_vilje\(5](http://www.kestavakaupunki.fi/fi-FI/AJANKOHTAISTA/Uutiset/Hyva_kaytanto_Tukea_yhteisolliseen_vilje(5)
 - Saa kuulua! – osallistumisen opas kunnille
 - Kestävien asemanseutujen yhteistyömalli
 - Reilu kiertotalous –hanke etsii sekä kiertotaloutta että sosiaalista kestävyyttä lisääviä toimia
- Mukana tutkimuslaitoksia, kuntia ym.

Uusia ratkaisuja kokeiluilla ja piloteilla

- Kokeillaan uusia ratkaisuja tai laajennetaan jo kokeiltuja
- Kehittävät kuntien toimintaa, luovat parempaa arkea asukkaille tms.
- Käynnistynyt 19 kokeilua, joissa 30 kuntaa ja 40 muuta toimijaa
- Seuraava haku helmi-maaliskuussa, YM:n rahoitus 50-60 %, myös ei-rahallista tukea (vaikuttavuus, verkottuminen, viestintä)

Kaupunkivihreästä hyvinvointia ja hiilensidontaa Tampereen seudulla 15.1.2019

Lähivihreä lisää hyvinvointia ja toimii hiilinieluna. Tampereen seudun kunnat ovat edelläkävijöinä kartoittamassa, kuinka hiilinielupotentiaali ja hyvinvointivaikutukset voidaan säilyttää kasvavalla kaupunkiseudulla.

[Lue lisää](#)

Peli sai opiskelijat mukaan kierrätystalkoisiin Kuopiossa 15.1.2019

Kaupunkilaisten kierrätysinto tuo raaka-aineita kiertotalouden tarpeisiin ja pienentää jätelmaksuja. Kuopiossa kokeiltiin, kuinka kierrättämään voidaan kannustaa leikkimielisen kilpailun avulla.

[Lue lisää](#)

1. haussa käynnistyneet kokeilut

Toteuttaja	Hanke	Tavoite	Suunnitellut yhteistyötahot
Hämeenlinnan kaupunki	Bike Lab Hämeenlinna	Kehittää työttömiä nuoria työllistävää ja ammatillisen osatutkinnon tarjoavaa pyöräpajatoimintaa.	Hämeenlinnan Seudun 4H-yhdistys, Pyöräliitto Ry, Tavastia
Tampereen kaupunki	Hiedanrantafoorumi	Luo verkostotoiminnan mallia, jolla laajat sidosryhmät kytketään kaupungin osan konkreettiseen suunnitteluun ja toteutukseen.	Tampereen yo, Tredea Oy, Business Tampere
Tampereen kaupunki	I LIKE LIIKE ”NääsMaaS” – Tampereen koululaisten kyytipalvelu kouluista harrastuksiin ja takaisin kouluille	Testaa koululaisten harrastuskyytipalvelua aiempaa laajemmassa mittakaavassa, tavoitteena 2000 käyttäjää.	MDI Oy, WSP Oy
Keravan kaupunki	Keravan kaupunkipyörät	Testaa hylätystä pyörästä kunnostettujen lukitsemattomien ja maksuttomien kaupunkipyörien tarjoamista kaupunkilaista käyttöön.	Jalotus ry, Pyöräliike Lundberg
Kuopion kaupunki	Ketun kierrätyspeli (mobiili) osana koulujen ympäristökasvatusta	Kehittää kierrätystä edistävää mobiilipeliä ja testaa sitä koulujen ympäristökasvatuksessa.	Jätekuukko Oy, 1-2 koulua, Rx3 Studio Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY	Low-carbon district -verkkotyökalu kestävien asemanseutujen kehittämiseen	Kehittää ja testaa vähähiilisen asemanseutujen suunnittelukonseptiin pohjautuvaa, suunnittelijoille tarkoitettua pelillistä verkkotyökalua.	Pks-kaupungit välillisesti mukana
Rauman kaupunki	Luanikas viherkäine Rauma	Kehittää kestävä kehityksen visuaalista ja digitaalista tiekarttaa laajasti osallistavana prosessina.	Rauman energia Oy, Porin kaupunki, Senior & Sons
Raision kaupunki	Niukoista resursseista Suomen parasta ympäristöviestintää!	Testaa ja kehittää uusia ympäristöviestinnän tapoja.	Kaarinan kaupunki, Liedon kunta, Naantalin kaupunki
Varsinais-Suomen liitto / Valonia	Nuoret ilmasto- ja kestävä kehityksen työn kirittäjinä	Kokeilee nuorten osallistumista samoihin suunnittelu- ja päätöspöytiin kuntapäättäjien kanssa.	Sivistystoimi, järjestöjä, nuorisoltk, kaup.valtuutettuja, kansanedustajia

2. haussa käynnistyneet kokeilut

Toteuttaja	Hanke	Tavoite	Suunnitellut yhteistyötahot
Helsingin kaupunki	Maahanmuuttajataustaisten osallistuminen oman asuin ympäristönsä kehittämiseen Helsingissä	Luodaan monistettava malli vieraskielisen väestön parempaan tavoittamiseen kaupunkisuunnitteluhankkeissa; toimivampi tiedotus, dialogi ja matalan kynnyksen vaikuttamis- ja palautemahdollisuudet.	Cultura-säätiö, Kuntoutussäätiö, SYKE, Etnografinen suunnittelutoimisto Kenno
HSY	Kestävän asumisen kummikokeilu	Kehitetään kestävän asumisen kummitoiminnan malli ja kokeillaan sitä nuorten ja pitkäaikaisasunnottomien kohteissa. Kummitoiminnassa kestävän arjen neuvontapalvelut yhdistetään asuin yhteisöjen asukaslähtöiseen kehittämiseen.	Y-Säätiö, Kiinteistö Oy M2-Kodit
Hämeenlinnan kaupunki	Hyvät Eväät	Tarjotaan lapsille ja lapsiperheille loma-aikoina terveellinen puistolounas ja sen yhteydessä perhekeskuksen palveluja. Hanke vahvistaa osallisuutta, luo yhteisiä alustoja kaupungin palveluille ja rakentaa maahanmuuttajille työllisyyspolkua.	Koulutuskeskus Tavastia, Hämeen setlementti ry, Hämeen kylät ry, Etelä-Hämeen Martat
Jyväskylän kaupunki	Pupu, bunny, ’arnab – osallisuus monikulttuurisessa kaupunkiympäristössä	Parannetaan vieraskielisten ja kulttuuritaustoiltaan moninaisten asukkaiden mahdollisuuksia osallistua lähiympäristön kehittämiseen ja saada tietoa ympäristössä tapahtuvista muutoksista.	Jyväskylän kaupunki, Monikulttuurikeskus Gloria ry, Mapita Oy
Kangasalan kaupunki	Kävelevät kaupunkilabrat nuorille	Kehitetään nuorten osallistumista lisäävä avoin menetelmäpakki, jolla saadaan tietoa nuorten kokemuksista kaupunkitilasta, kutsutaan heidät mukaan suunnitteluun ja edistetään vähähiilistä ja terveellistä liikkumista.	FCG Suunnittelu ja tekniikka, Nuorten Akatemia
Lappeenranta n kaupunki	Kierrätysmateriaali ympäristökeksinnöksi	Luodaan uudenlainen tila ja toimintamalli materiaalien kierrätykselle ja uusiokäytölle ja osallistetaan kuntalaisia ja paikallisia yrityksiä kierrätysmateriaalia hyödyntävään yhteisölliseen innovointiprosessiin.	yrityksiä, hyvinvointi- ja sivistystoimen yksikkö Saimaan mediakeskus, nuoriso-, opetus-, kirjasto- ja ympäristötoimi
Riihimäen kaupunki	Kestävä Elämä Riihimäkeläisille (KERI)	Kootaan yhteen kaupungin, oppilaitosten, yritysten ja kolmannen sektorin vastuullista elämäntapaa tukevat palvelut, joiden avulla lisätään asukkaiden mahdollisuuksia tehdä kestäviä valintoja ja ohjataan tuotannon ja palveluiden kehittymistä kestävimiksi. Tuloksena on skaalattava malli kestävän elämäntavan edistämiseksi.	Kierrätyskeskus ja työllistämispalvelut, Kansalaisopisto
Sipoon kunta	Osallistuva budjetointi -menetelmän käyttö Sipoon Nikkilän keskuspuiston suunnittelussa ja toteutuksessa	Lisätään osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja edistetään moniroolisen kuntalaisen vaikuttamismahdollisuuksia sekä ymmärrystä talouskysymyksistä. Mallia voidaan monistaa vastaavissa projekteissa muissa kunnissa.	Sipoon kunnan kehittäminen ja tuki, kehitys- ja kaavoituskeskus, esteettömyystöryhmä
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	Asuinalueiden eriytymiskehityksen seurantatyökalun seudullistaminen ja hyödyntäminen seudullisen asuntopolitiikan määrittämisessä ja hyvinvointipalvelujen suunnittelussa	Laajennetaan seitsemään kuntaan Tampereen kaupungin toimintamalli, jonka avulla saadaan päivittyvää tietoa eriytymiskehityksen tekijöistä ja esiintyvyydestä asuinalueilla. Tietoa hyödynnetään seudullisen asuntopolitiikan suunnittelussa ja hyvinvointipalvelujen kehittämisessä. Hanke on myös osa MAL 2020-2023 sopimuksen toteutusta.	kuntayhtymän kautta Tampere, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi
Vaasan kaupunki	Vähänkyrön kulttuurikehä	Kehitetään sosiaalista kestävyyttä, paikallidentiteettiä ja paikkakunnan houkuttelevuutta nostamalla esiin pitäjän historiakohteita, integroimalla niiden ympäristöön yhteisötaideteoksia ja lanseeraamalla Vähänkyrön kulttuurikehä fyysisenä ja karttapohjaisena digiversiona. Samalla kehitetään kaupungille monialaista toimintatapaa, jossa ympäristöstä yhteiskehitetään asukkaiden kanssa historiaa, viestintää, digipalveluja, viherrakentamista ja kulttuuria hyödyntäen.	Kankaanpään kaup., Satakunnan amk, Pohjanmaan maakuntamuseo, Vähänkyrö-seura, Pohjanmaan liitto, Vaasan kaup. (kulttuuri, kirjasto, viestintä, kaavoitus ym.), Kyrönmaan työpaja Arpeeti

Kestävyyden johtaminen ja seuranta

- Käynnissä kestävyyden tavoitteenasettelua ja seurantaa tukeva hanke, jossa 36 kuntaa
- Verkotettu keskenään kuntaverkostoja & koottu kestävän kaupunkikehityksen indikaattorien kehittäjiä
- Yhteistyötä kestävyyden paikallistason johtamista kehittävän KESTO-hankkeen kanssa

MayorsIndicators

Hyvien käytäntöjen skaalaaminen

- Kerätään sekä Kestävä kaupunki –ohjelmassa että muualla syntyneitä hyviä käytäntöjä
- Koostetaan olemassa oleville alustoille ja tarjotaan näkyvyyttä
- Kehitetään toimintamalli monistamisen ja skaalaamisen tueksi

Poimintoja kokeiluista aihepiireissä lähiluonto, ihminen ja ilmasto

Nuoret ilmasto- ja kestävän kehityksen työn kirittäjinä

- Tuotiin yhteen salolaisia kuntapäättäjiä ja nuoria keskustelemaan ilmastosta ja kestävästä kehityksestä päätöksenteossa
- Nuorille mahdollisuus aktivoitua ilmastotyössä ja tutustua poliittiseen vaikuttamiseen
- Tuloksena materiaalipaketti, jota voi hyödyntää esimerkiksi lukioiden kurssisisällöissä tai järjestöissä
- Toteuttaja Varsinais-Suomen liitto / Valonia (05-12/2019)

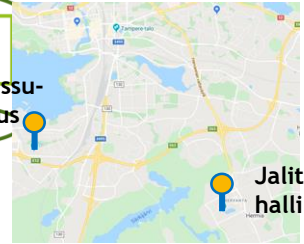
KOORDINAATTORI

Tuo tarvittavat tahot yhteen
ja koordinoi koko toimintaa

"NääsMaaS" – Tampereen koululaisten kyytipalvelu kouluista harrastuksiin ja takaisin kouluille

TUOMI
Logistiikka

Tampereen Messu-
ja Urheilu-keskus

Jalitsu-
halli

KYTY:

Huoltajat Ja urheilijat

Huoltaja tilaa
kyydin lapselle
sovelluksen avulla
(lapsen seuranta
sovelluksen avulla)
Lapsi matkustajana
ja sovelluksen
käyttäjänä

Sovelluksen tarjoaja (yritys)

Kyytitilauksen
vastaanotto
Reittioptimointi ja
kyytien järjestely,
oheispalvelut
(esim. välipalojen
tilaus ja välitys
palvelutarjoajalle)

Koulut

Koulun
päättymisen
jälkeen lapset
nousevat
sovituilta
pysäkeiltä
kyytipalveluun.

Logistiikka- yritys

Kuljetuspalvelu
Ajojärjestely ja
matkustajaseuranta

Harjoituspaikka

Urheiluseurat

Valmennus, harjoitusten
aikataulutus ja
lukujärjestyksen
järjestely, yhteys
vanhempiin

Ravintola -yritys

Välipalat

Läksy -valvonta

yms. oheistoiminta

TAMPERE

Kaupunki

(sivistyspalvelut)
Lukujärjestyksen
optimointi

Kaupunki

(kaupunkiympäristön
palvelualue)
Kaupungin muuhun
liikenteeseen
yhdistäminen

Kaupunki

(liikuntapalvelut)
Harjoittelutilojen ja
vuorojen järjestely

Toteuttaja: Tampereen kaupunki

Yhteistyötahot: MDI Oy, WSP Oy

Aikataulu: 05/19-04/20

Bike Lab Hämeenlinna

- Kehitettiin työttömiä nuoria työllistävää pyöräpajatoimintaa ja tarjottiin mahdollisuus ammatillisen osatutkinnon suorittamiseen
- Edistettiin pyöräilyä ja pyöränhuolto-osaamista
- Tuotettiin tietoa polkupyörämekaanikon koulutukseen tarvittavista sisällöistä
- Toteuttaja Hämeenlinnan kaupunki, yhteistyötahoina Hämeenlinnan Seudun 4H-yhdistys, Pyöräliitto Ry, Tavastia (04-12/2019)

Kestävän asumisen kummikokeilu

- Kestävän asumisen kummitoiminta nuorille ja pitkäaikaisasunnottomille
- 1. Ruoka, biojäte ja kaupunkiviljely: esim. ruuanlaittoa kotitalousneuvojan kanssa, ohjausta jätteen lajittelussa, asuinyhteisön lähiruokaviljelmä
- 2. Viisas kuluttaminen ja säästäminen: esim. yhteinen tavaroiden kierrätys, neuvontaa kierrätyksessä ja veden ja energian säästämisessä
- 3. Kestävä liikkuminen ja lähiluonto: esim. tavarapyörän yhteiskäyttö, polkupyörien ohjatut huolto- ja tuunaustalkoot, tutustumista lähiluontoon
- Toteuttaja Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY, yhteistyötahot Y-Säätiö, Kiinteistö Oy M2-Kodit (11/2019-08/2020)

Tervetuloa yhteistyöhön!

Ohjelmapäällikkö Virve Hokkanen (puh. 02952 50034),
etunimi.sukunimi@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Www-sivut www.kestavakaupunki.fi

Virtuaalikortteli virtuaalikortteli.kestavakaupunki.fi

Twitter [@kestavakaupunki](https://twitter.com/kestavakaupunki), #kestäväkaupunki

Uutiskirje (tilaukset nettisivuilta)

Ohjelman
vuosiseminaari
17.3.2020

